

Pk-yritysbarometri, syksy 2014

Alueraportti, Pohjois-Karjalan ELY

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2014 Pk-yritysbarometri perustuu 5884 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, yrittäjyysilmapiiriä ja rahoitustilannetta. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty yrittäjyyden edistämiseen ja yritysten kasvumahdollisuuksiin liittyviä asioita.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Suomen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat heikentyneet verrattuna kevääseen 2014. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan (saldoluku 9 %). Edellisellä mittauskierroksella saldoluku oli 16 %. Pohjois-Karjalan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku (6 %) on kääntynyt nousuun ja positiiviseksi kevääseen 2014 verrattuna, parannusta on 14 prosenttiyksikköä.

Pohjois-Karjalan alueen suhdannenäkymät henkilökunnan määrän suhteen ovat samalla tasolla kuin keväällä 2014. 13 % alueen pk-yritysten edustajista arvioi henkilökunnan määrän olevan vuoden kuluttua tämän hetkistä suurempi ja 14 % arvioi henkilökunnan määrän olevan pienempi. Saldoluvuksi muodostuu näin ollen -1 %, joka sama kuin keväällä 2014. Saldoluku jää pienemmäksi kuin koko maassa (6 %).

Pk-yritysten kehittämistarpeet ja kehittämisen esteet

Pk-yritykset näkevät koko maassa ja Pohjois-Karjalan alueella eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Alueella henkilöstön kehittämiseen sekä talouteen liittyvät kehitystarpeet nousevat toiseksi suurimmiksi kehityskohteiksi.

Pohjois-Karjalan alueella yleinen suhdannetilanne/taloustilanne nähdään pahimpana kehittämisen esteenä, kuten myös koko maassa. Seuraavaksi pahimpina kehittämisen esteenä alueella nähdään kustannustaso ja resurssitekijät.

Elinkeinoilmasto ja yrittäjyysilmapiiri

Yrittäjyyteen vaikuttavia sijaintikunnan tekijöitä mittaava elinkeinoindeksi on pysynyt koko maassa samalla tasolla syksyn 2013 tulosten kanssa. Pohjois-karjalan alueen indeksiluku on hieman heikentynyt syksystä 2013.

Yrittäjyysilmapiirin osatekijöistä kansalaisten suhtautuminen yrittäjyyteen ja oma kokemus yritysilmapiiristä nähdään huomattavasti myönteisempänä kuin julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi. Tämä tulos on hyvin samankaltainen niin Pohjois-Karjalan alueen kuin koko maan yritysten parissa.

Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Koko maan pk-yrityksistä 37 % on mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä. Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on 33 % ja yritystoiminnan loppumista ennakkoivia 3 %. Alueella kasvuhakuisia ja asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksistä on lähes yhtä paljon, reilu kolmannes.

Sisällys

ESIPUHE.....	2
TIIVISTELMÄ	3
SISÄLLYS	4
1. JOHDANTO	5
1.1 Barometri	5
1.2 Aineisto.....	6
2. YRITYSTEN OSUUDET TOIMIALOILLA	7
3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS	8
4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT	9
5. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET	12
6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET	13
7. ELINKEINOILMASTO JA YRITTÄJYYSILMAPIIRI	17
8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS.....	19
9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS.....	22
10. AJANKOHTAISET ASIAT	26
SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT	29
FINNVERA OYJ:N JA ALUEKONTTOREIDEN YHTEYSTIEDOT	30
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT	30

Suomen Yrittäjät: Pk-yritysbarometri, syksy 2014, alueraportti

Julkaisija

Suomen Yrittäjät
PL 999, 00100 HELSINKI
puhelin 09 229 221
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Pk-yritysbarometri, syksy 2014

Alueraportti, Pohjois-Karjalan ELY

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raporteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kehittämiseen, kasvuun, elinkeinoilmastoon ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Fonecta Kohdistamiskone -yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, koluokka ja sijainti.

Vastaajajoukon muodostaa 5884 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastaajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2014. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja alueen vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä tutkimusjohtaja Pasi Huovinen, tutkimusjohtaja Pauliina Aho ja tutkimuspäällikkö Jyrki Kärpänoja. Suomen Yrittäjissä tutkimusprojektista on vastannut ekonomisti Petri Malinen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Esa Tikkanen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti suomen Yrittäjien mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).
- 2) Lisäksi tutkimusaineistosta tehdään raportit Hämeen, Kaakkois-Suomen, Pohjanmaan ja Uudenmaan ELY-alueille sekä Keski-Pohjanmaan Yrittäjien alueelle. Lisäksi uusina alueina vuonna 2011 mukaan tulivat Espoo ja Vantaa.
- 3) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.
- 4) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista Pohjois-Karjalan alueen yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

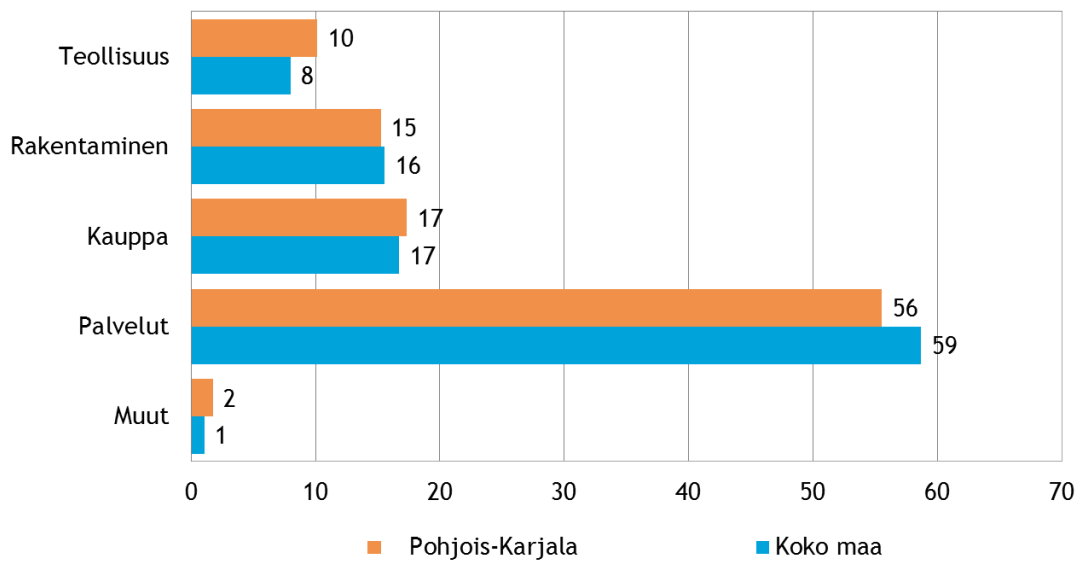
Taulukko 1. Taustatietoja alueelta haastatelluista yrityksistä

		n=	%
Alue	Pohjois-Karjala ELY	201	100
Päätoimiala	Teollisuus	35	17
	Rakentaminen	15	7
	Kauppa	34	17
	Palvelut	117	58
Liikevaihto vuonna 2013	alle 0,2 miljoonaa euroa	85	43
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	35	18
	0,5 - 0,99 miljoonaa euroa	28	14
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	13	7
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	7	4
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	20	10
	5 miljoonaa euroa tai yli	9	5
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	13	6
	Kasvuhakuiset	75	37
	Asemansa säilyttäjät	67	33
	Ei kasvutavoitteita	41	20
	Toimintansa lopettavat	5	2
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	25	12
	Ei	176	88
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	55	30
	1990-1999	40	22
	2000-2009	59	32
	2010-	31	17
Vastaajan asema	Yrittäjä	139	90
	Palkattu toimitusjohtaja	10	6
	Muu	6	4

2. YRITYSTEN OSUDET TOIMIALOILLA

Suomessa oli 266 909 yritystä [1] vuonna 2012. Näistä yrityksistä noin 6 499 toimi Pohjois-Karjalan alueella. Koko maassa palvelualan yrityksiä oli noin 59 %, kaupan 17 %, rakentamisen 16 % ja teollisuudenalan yrityksiä 8 %. Pohjois-Karjalan alueella oli palvelualaan kuuluvia yrityksiä koko maata vähemmän, 56 %. Teollisuuden yrityksiä alueella oli hieman enemmän kuin koko maassa.

Kuva 1. Yritysten osuudet eri toimialoilla, %

1. Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri, pl. toimiala A. maa-, metsä- ja kalatalous

3. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

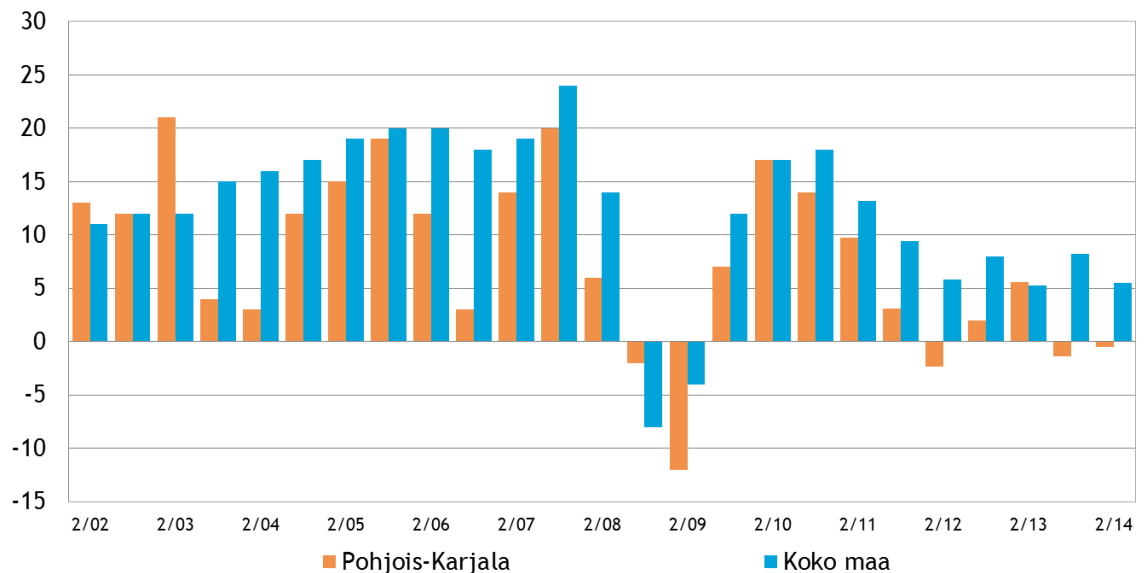
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun ^[2] mukaan koko maan työllisten määrä oli 2 561 000 henkeä kesäkuussa 2014. Lukema on hieman vähemmän kuin vuotta aikaisemmin vastaavana ajankohtana. Palkansaajien määrä väheni hieman ja yrittäjien määrä puolestaan nousi. Koko maan työttömyysaste oli 9,2 % ^[2] kesäkuussa 2014, kun se edellisvuoden kesäkuussa oli 7,8 prosenttia. Pohjois-Karjalan alueella työskenteli 2014/II yhteensä 67 000 henkilöä ^[3] työttömyysasteen ollessa 11,3 % ^[4]. Työttömyysaste on laskeutunut alueella 3,5 prosenttiyksikköä vuoden 2013 vastaavaan ajankohtaan verrattuna ^[4].

Taulukko 2. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Pohjois-Karjala ELY	13	73	14	-1
Koko maa	17	72	11	6

Pk-yritysbarometrin vastaajista vajaa viidesosa (17 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua kun taas 11 % arvioi henkilökunnan määrän pienevän. Saldoluvuksi muodostuu 6 %. Pohjois-Karjalan alueella näkymät ovat heikommalla ja saldoluku jää negatiiviseksi. Kevääseen 2014 verrattuna alueen henkilökunnan määrän muutosta kuvaava saldoluku on sama (-1 %).

Kuva 2. Henkilökunnan määrän muutosodotukset seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

2. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2014, kesäkuu

3. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2014, liitetaulukko 31. Työlliset maakunnittain

4. Lähde: Tilastokeskus: Työvoimatutkimus 2014, liitetaulukko 43. Työttömyysaste maakunnittain

4. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

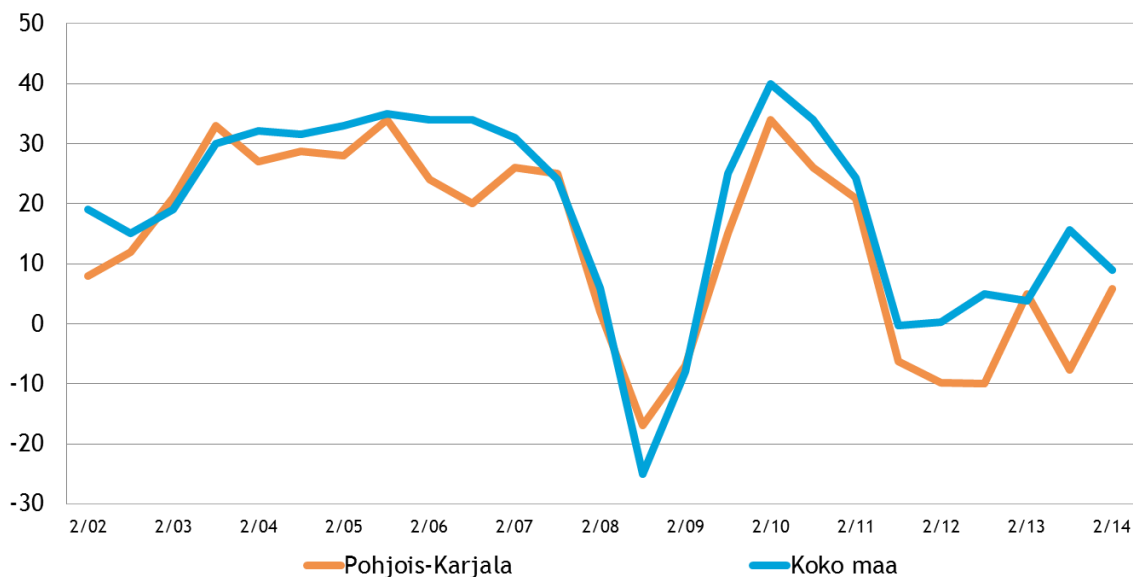
Taulukko 3. Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana, %

Pk-yritysten suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on koko maassa laskenut keväästä 2014. Puolet koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 28 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 19 % huononevan. Pohjois-Karjalan alueella suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku (6 %) on kääntynyt nousuun ja positiiviseksi kevääseen 2014 verrattuna, parannusta on 14 prosenttiyksikköä. Viime kevääseen verrattuna ennallaan suhdanteiden arvioi alueella pysyvän nyt useampi eli 62 % alueen pk-yrityksistä.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
Pohjois-Karjala ELY	22	62	16	6
Koko maa	28	52	19	9

Seuraavassa kuvassa on esitetty pk-yritysten suhdannenäkymien kehityksen tutkimusjaksosta 2/02 lähtien.

Kuva 3. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku (%)

Taulukko 4. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

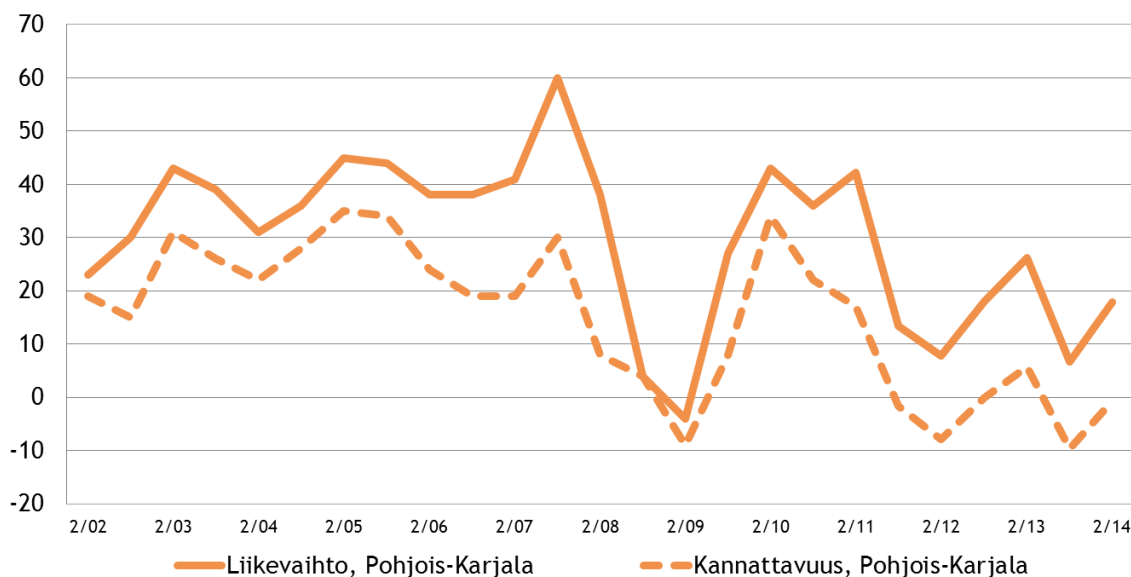
	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Pohjois-Karjala	35	48	17	18
Koko maa	42	39	20	22
Investointien arvo				
Pohjois-Karjala	14	53	33	-19
Koko maa	17	55	28	-11
Viennin arvo				
Pohjois-Karjala	11	74	15	-5
Koko maa	15	70	15	-1
Tuonnin arvo				
Pohjois-Karjala	7	77	16	-10
Koko maa	13	72	15	-2
Tuotantokustannukset				
Pohjois-Karjala	39	52	10	29
Koko maa	41	49	9	32
Tuotteiden tai palveluiden hinnat				
Pohjois-Karjala	41	52	7	34
Koko maa	39	55	6	33
Kannattavuus				
Pohjois-Karjala	23	52	24	-1
Koko maa	31	44	25	6
Vakavaraisuus				
Pohjois-Karjala	22	61	17	4
Koko maa	29	56	16	13
Tuotekehityspanostukset				
Pohjois-Karjala	22	61	16	6
Koko maa	22	60	19	3
Tilausten määrä				
Pohjois-Karjala	32	51	17	16
Koko maa	38	43	20	18
Kapasiteetin käyttöaste				
Pohjois-Karjala	40	41	18	22
Koko maa	42	44	15	27

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa tuotteiden ja palveluiden hintojen nousuun uskotaan koko maassa saldoluvun (33 %) perusteella yleisimmin. Myös tuotantokustannusten (saldoluku 32 %) ja kapasiteetin käyttöasteen (27 %) kehitykseen uskovia on selvästi enemmän kuin näiden laskuun uskovia.

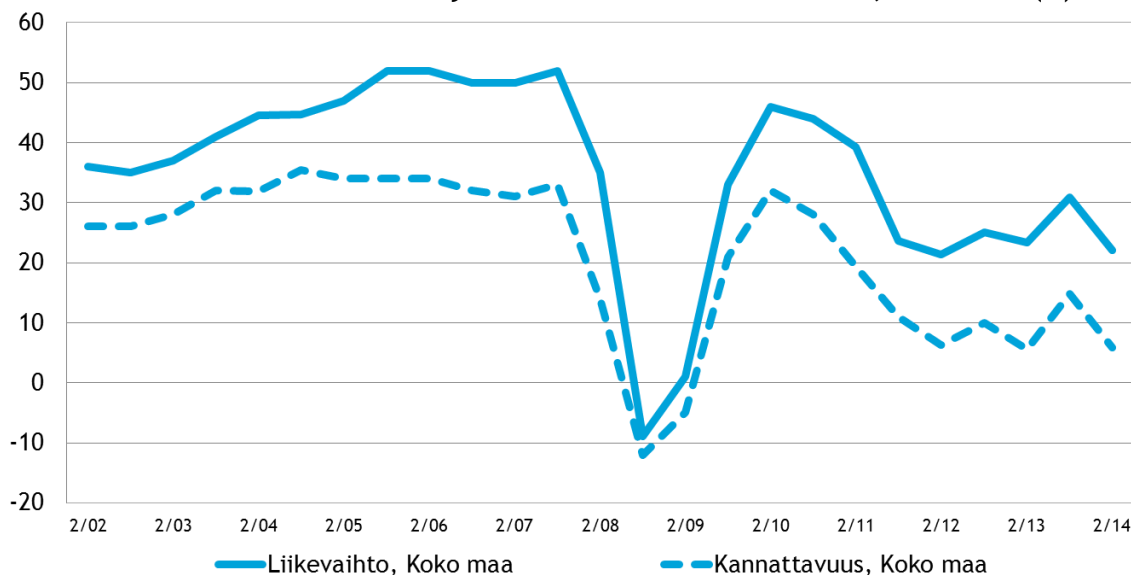
Myös Pohjois-Karjalan alueella tuotteiden ja palveluiden hintojen nousuun uskotaan vahvimmin saldoluvun ollessa 34 %. Toiseksi suurin saldoluku alueella saadaan odotuksille tuotantokustannusten noususta (29 %) ja kolmanneksi suurin kapasiteetin käyttöasteen kasvuksi, 22 %.

Kuvassa 4 on esitetty pk-yritysten liikevaihdon ja kannattavuuden suhdannenäkymien kehittyminen alueella ja kuvassa 5 koko maassa. Pohjois-Karjalassa odotukset ovat näiden osalta koko maata myönteisemmät.

Kuva 4. Alueen suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

Kuva 5. Koko maan suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana, saldoluku (%)

5. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISTARPEET

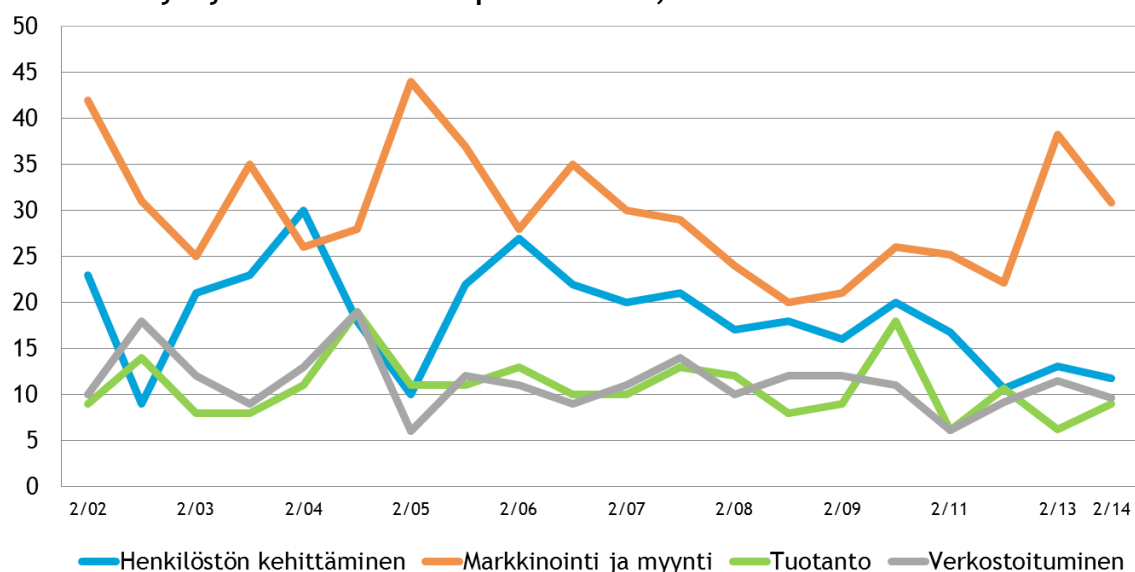
Taulukko 5. Pk-yritysten kehittämistarpeet tällä hetkellä, %

	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Johtaminen	3	4
Yrityksen hallitustyöskentely	1	2
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	12	13
Markkinointi ja myynti	31	35
Vienti ja kansainvälistyminen	3	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	12	8
Tuotanto ja materiaalityöskentely, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu	9	9
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	10	13
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten huomioiminen	8	3
Ei kehittämistarpeita /ei osaa sanoa	11	10

Koko maan tasolla pk-yritykset näkevät selvästi eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä (35 %). Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta nähdään henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen (13 %) sekä yhteistyön/verkottumisen, alihankinnan (13 %) suhteen. Alueella eniten kehittämistarvetta nähdään myös markkinoinnissa ja myynnissä (31 %). Alueella henkilöstön kehittämiseen sekä talouteen liittyvät kehitystarpeet nousevat seuraavaksi suurimmiksi kehityskohteiksi.

Kuvasta 6 voidaan havaita, että Pohjois-Karjalan alueen pk-yritysten tarpeet kehittää markkinointi- ja myyntiponnistelujaan ovat laskussa.

Kuva 6. Pk-yritysten kehittämistarpeet alueella, %

6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET

Koko maassa pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdanne-tilanne/taloustilanne (32 %). Kilpailutilanne, kustannustaso ja resurssitekijät nähdään koko maassa tasaväkisesti seuraavaksi merkittävimpinä kehittämisen esteinä. Myös Pohjois-Karjalan alueella yleinen suhdannetilanne/taloustilanne nähdään pahimpana esteenä (33 %). Kustannustaso ja resurssitekijät ovat alueen seuraavaksi pahimmat kehittämisen esteet.

Taulukko 6. Pk-yritysten pahimmat kehittämisen esteet, %

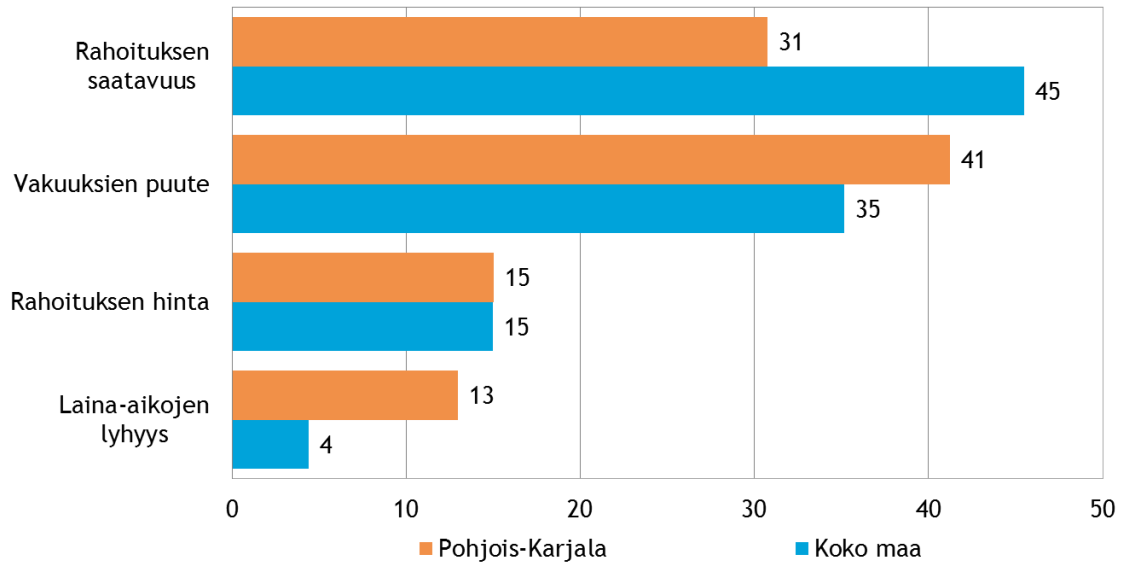
	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Yritystoiminnan sääntely	7	11
Kustannustaso	16	13
Kilpailutilanne	11	14
Rahoitus	7	9
Resurssitekijät	16	13
Yleinen suhdanne-/taloustilanne	33	32
Ei vastausta	10	8

Taulukko 7. Kehittämisen esteiden merkittävimmät osatekijät, %

	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Sääntely		
Byrokratia	60	61
Työlainsäädäntö	7	11
Työehtosopimukset	19	15
Muu sääntely	14	13
Kustannukset		
Verotus	26	28
Palkkataso	14	17
Työn sivukulut	40	40
Muut tuotantokustannukset	20	16
Kilpailutilanne		
Kireä kilpailutilanne	43	49
Markkinoiden liiallinen keskittyminen	10	11
Julkisen sektorin elinkeinotoiminta	6	6
Harmaa talous	9	7
Kysynnän riittämättömyys	32	28
Rahoitus		
Rahoituksen saatavuus	31	45
Rahoituksen hinta	15	15
Vakuuksien puute	41	35
Laina-aikojen lyhyys	13	4
Resurssit		
Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	52	58
Alihankkijoiden/ osatoimittajien saatavuus	4	8
Toimitilat	18	10
Koneet ja laitteet	10	6
Muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	15	18

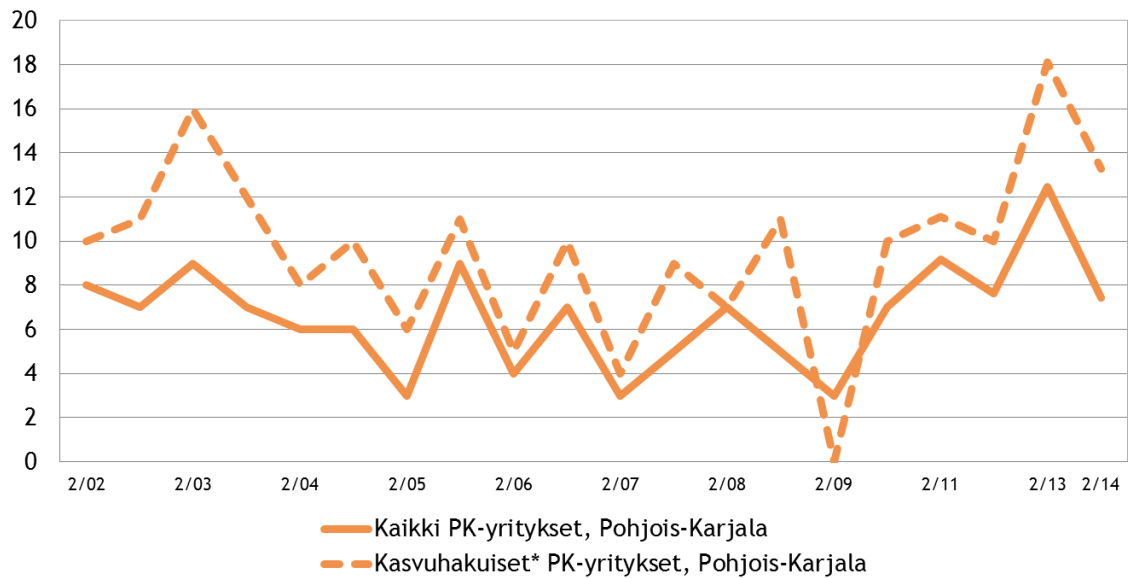
Pohjois-Karjalan alueella rahoituksen saatavuus koetaan vähemmän merkittävänä rahoitukseen liittyvänä kehittämisen esteenä kuin koko maassa. Vakuuksien puute sekä laina-aikojen lyhyys puolestaan nähdään koko maata merkittävämpinä kehittämisen esteinä.

Kuva 7. Pk-yritysten kehittämisen esteet - rahoitus, %

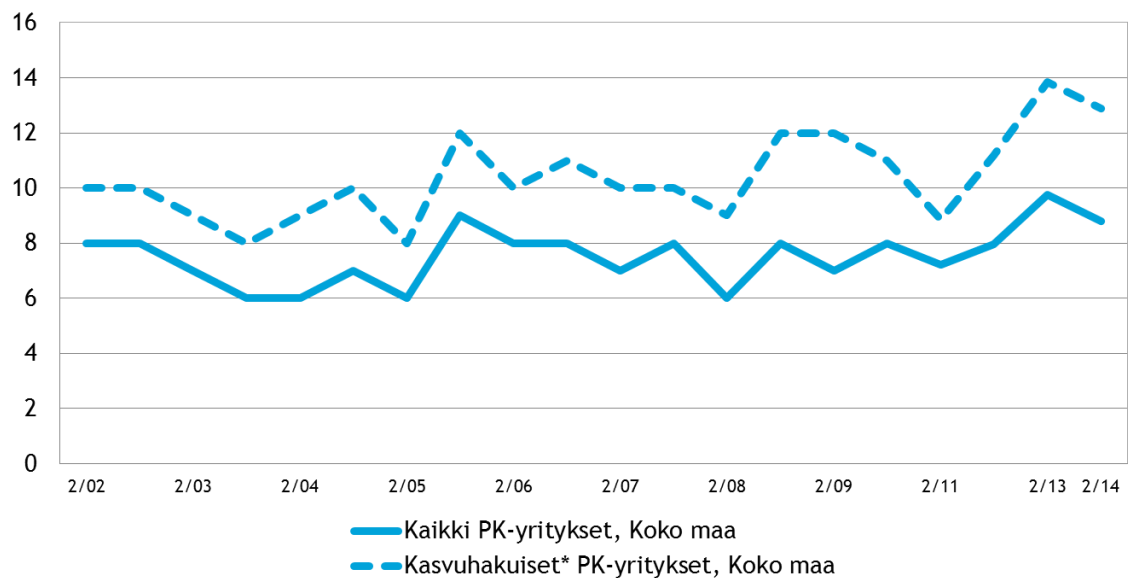

Kuva 8. Alueen pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

Kuva 9. Koko maan pk-yritykset, joiden pahin kehittämisen este on rahoitus, %

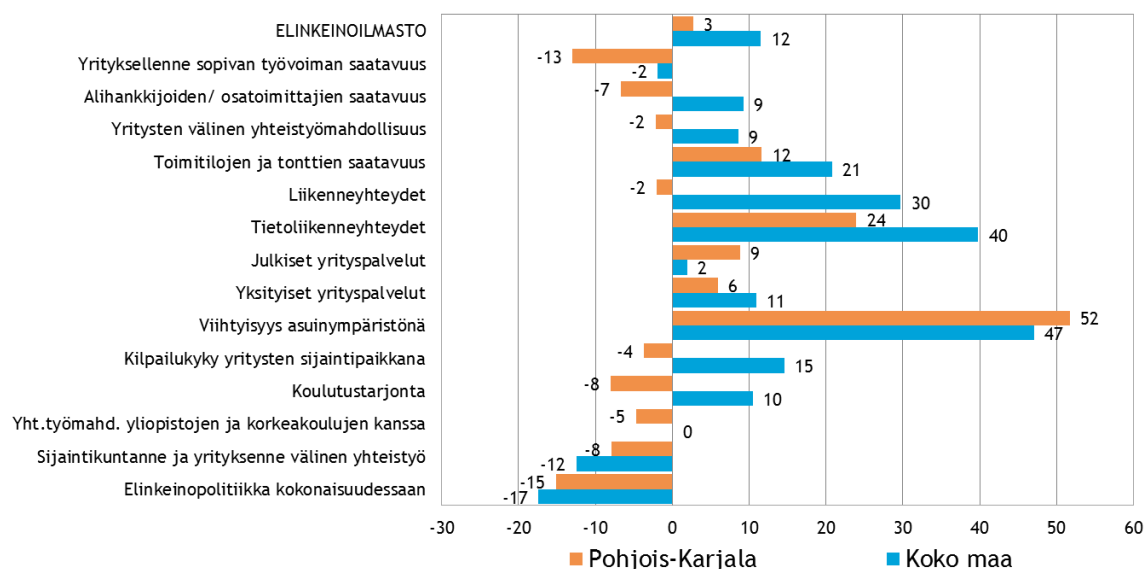

*) Voimakkaasti kasvuhakuiset ja yritykset, jotka pyrkivät kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

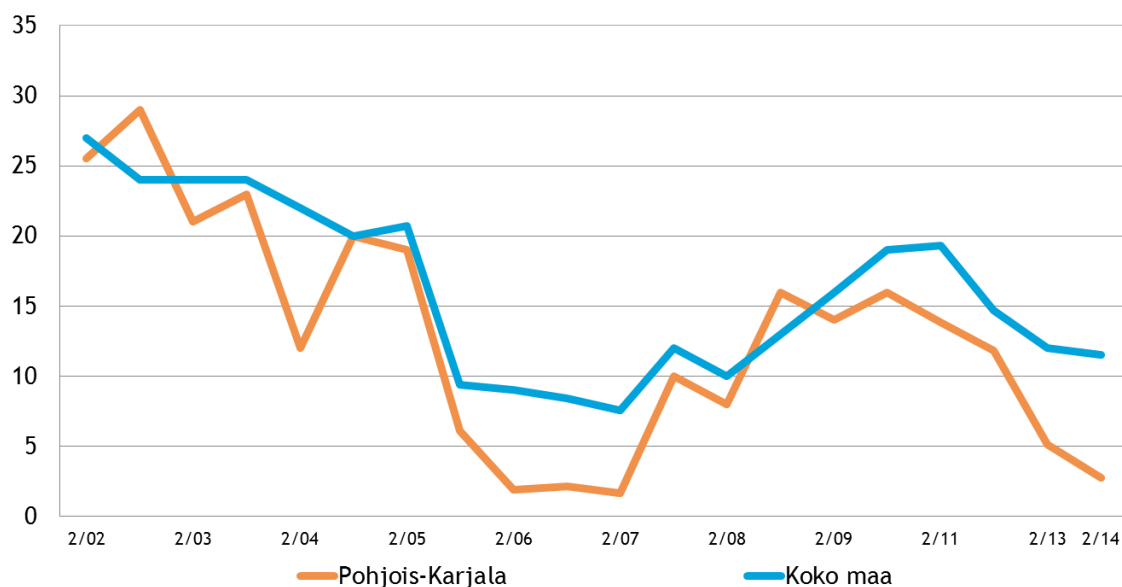
7. ELINKEINOILMASTO JA YRITTÄJYYSIKILMAPIIRI

Yrittäjyyteen vaikuttavia sijaintikunnan tekijöitä mittaava elinkeinoindeksi on pysynyt koko maassa samalla tasolla syksyn 2013 tulosten kanssa. Pohjois-Karjalan alueen indeksiluku on heikentynyt hieman syksystä 2013. Koko maan pk-yrityksien vastaajat ovat tyytyväisimpiä yrityksensä sijaintikunnan viihtyisyyteen asuinympäristönä (indeksiluku 47). Tyytymättömyyttä aiheuttaa elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan sekä yrityksen ja sijaintikunnan välinen yhteistyö. Alueen pk-yritykset ovat myös tyytyväisimpiä yrityksensä asuinympäristön viihtyisyyteen (52). Lisäksi alueella ollaan kohtalaisen tyytyväisiä tietoliikenneyhteyksiin (24). Tyytymättömiä alueella ovat pk-yritykset elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan (-15) sekä sopivan työvoiman saatavuuteen (-13).

Kuva 10. Arvio yrityksen sijaintikunnasta osatekijöittäin, indeksi

Kuva 11. Elinkeinoilmasto, indeksi

Taulukko 8. Arvio yrittäjyysilmapiiristä, %

	1 erittäin huono	2	3	4	5 erittäin hyvä
Oma kokemus yritysilmapiiiristä					
Pohjois-Karjala	0	19	41	36	5
Koko maa	7	22	39	28	4
Kansalaisten suhtautuminen yrittäjyyteen					
Pohjois-Karjala	1	19	43	35	2
Koko maa	4	20	39	32	5
Julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi valtakunnan tasolla					
Pohjois-Karjala	17	40	33	10	0
Koko maa	26	40	27	7	1
Julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi alue-/paikallistasolla					
Pohjois-Karjala	16	28	34	21	0
Koko maa	19	34	33	12	1
Julkisten rahoittajien toiminta yrittäjyyden edistämiseksi					
Pohjois-Karjala	9	17	40	27	7
Koko maa	11	25	42	19	3
Markkinaehtoisten rahoittajien toiminta yrittäjyyden edistämiseksi					
Pohjois-Karjala	10	24	40	19	6
Koko maa	13	28	42	16	2

Yrittäjyysilmapiirin osatekijöistä kansalaisten suhtautuminen yrittäjyyteen ja oma kokemus yritysilmapiiiristä nähdään huomattavasti myönteisempänä kuin julkisen vallan toiminta yrittäjyyden edistämiseksi. Tämä tulos on samankaltainen niin alueen kuin koko maan yritysten parissa.

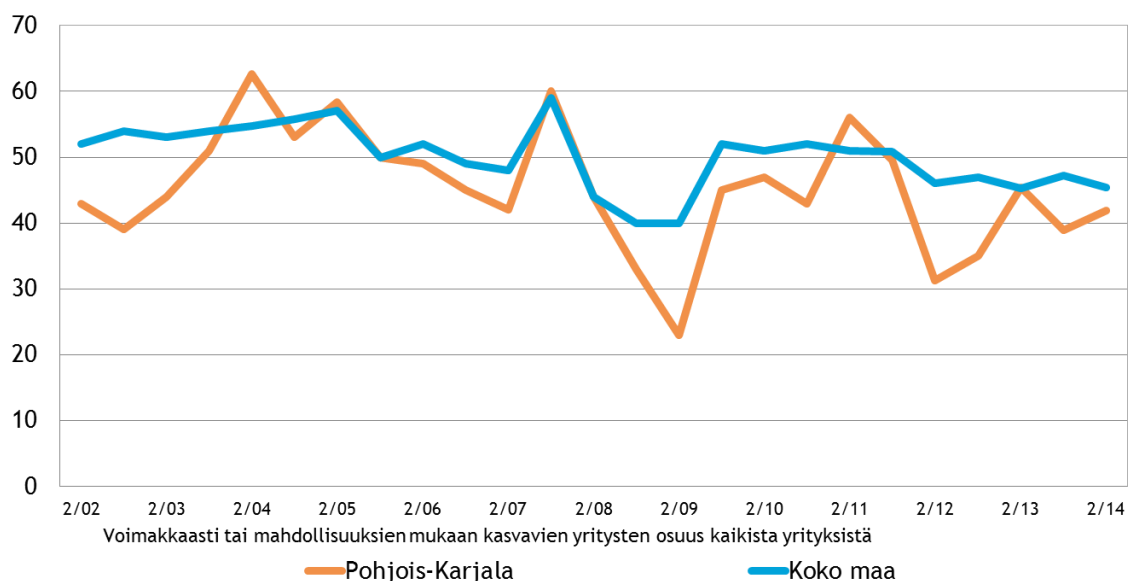
8. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

Koko maan pk-yrityksistä 37 % on mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä. Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksiä on kolmannes ja yritystoiminnan loppumista ennakoivia 3 %. Pohjois-Karjalan alueella kasvuhakuisia ja asemansa säilyttämään pyrkiviä on molempia lähes saman verran, reilu kolmasosa pk-yrityksistä. Koko maassa voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on hieman laskenut keväästä 2014. Alueella osuus on hieman noussut.

Taulukko 9. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

	Voimakkaasti kasvuhakuiset	Kasvuhakuiset	Asemansa säilyttäjät	Ei kasvutavoitetta	Toimintansa lopettavat
Pohjois-Karjala ELY	6	36	35	21	2
Koko maa	8	37	33	19	3

Kuva 12. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Alle 30 % liikevaihdon kasvutavoite oli vuonna 2013 koko maan pk-yrityksistä kuudella kymmenestä. 30-49 % kasvutavoite oli viidenneksellä ja 50-99 % sekä yli 100 % kasvutavoite joka kymmenennellä. Alueella vastaajamäärä jäi seuraavia kasvutavoitteita koskeviin kysymyksiin pieneksi, joten tuloksia voidaan näiltä osin tarkastella vain suuntaa antavasti.

Taulukko 10. Pk-yritysten liikevaihdon kasvutavoitteet vuonna 2013, %

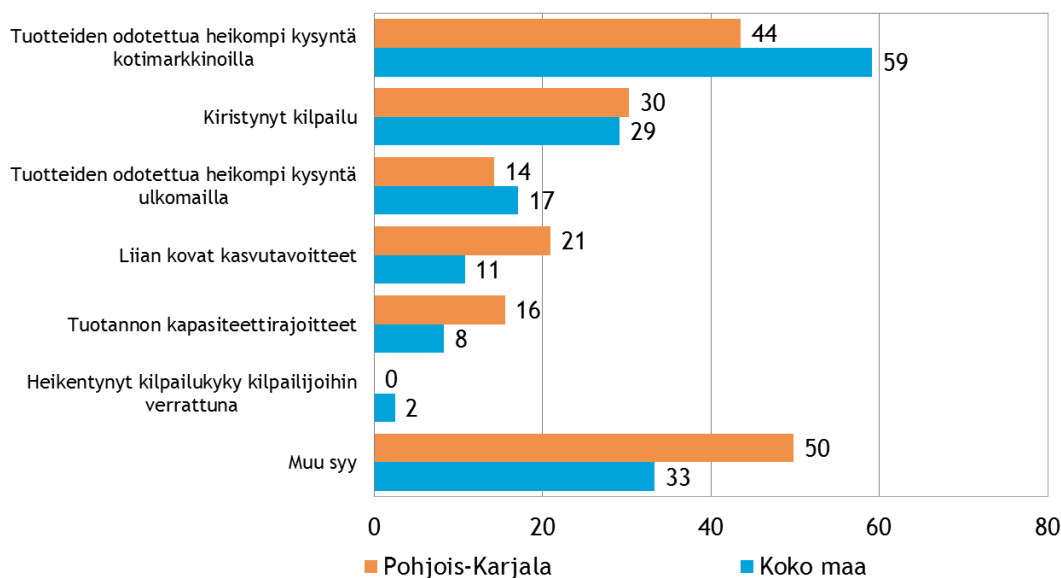
	<30 %	30-49 %	50-99 %	>= 100%
Pohjois-Karjala ELY	79	0	12	9
Koko maa	60	21	8	10

Taulukko 11. Pk-yritysten onnistuminen kasvutavoitteissa vuonna 2013, %

	Kyllä	Ei
Pohjois-Karjala ELY	49	51
Koko maa	59	41

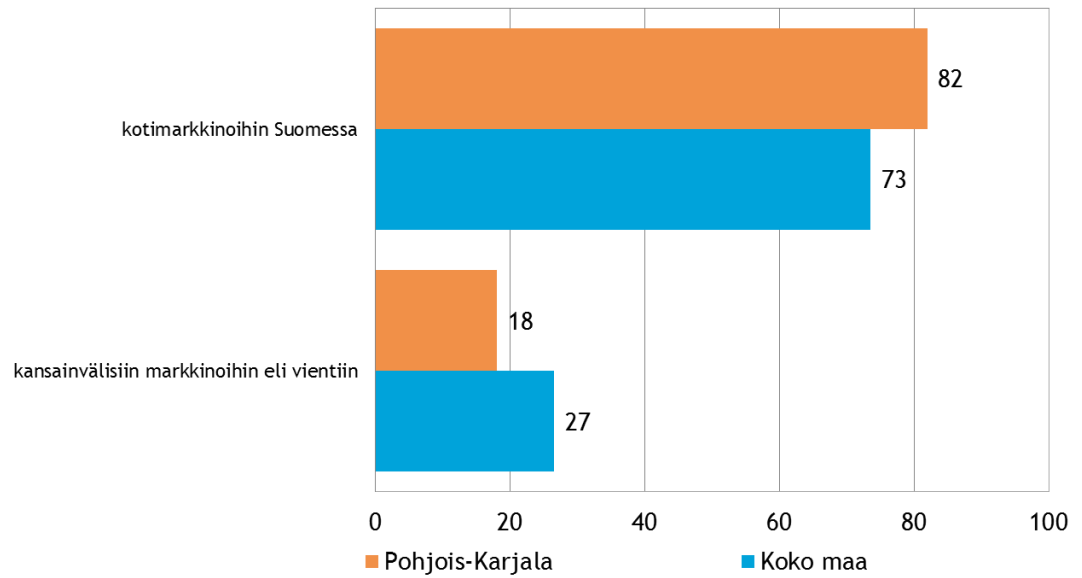
Koko maan pk-yrityksistä 59 % onnistui kasvutavoitteessaan. Tuotteiden odotettua heikompi kysyntä mainitaan suurimpana syynä kasvutavoitteissa epäonnistumiseen. Lisäksi koko maan pk-yrityksistä vajaa kolmannes mainitsee kiristyneen kilpailun syynä kasvutavoitteiden epäonnistumiseen.

Kuva 13. Syyt kasvutavoitteissa epäonnistumiseen, %

Pk-yritykset hakevat kasvua pääosin kotimarkkinoilta Suomessa.

Kuva 14. Markkinat, joihin yrityksen kasvu perustuu, %

9. PK-YRITYSTEN RAHOITUS

Pk-yritysten yleisin pääpankki on joko OP-Pohjola (Osuuspankki) tai Nordea, Pohjois-Karjalassa vahvimmin OP-Pohjola. Koko maan pk-yrityksistä 48 % on ottanut lainaa rahoituslaitoksilta. Alueella lainaa rahoituslaitoksilta on ottanut useampi, 59 % pk-yrityksistä.

Taulukko 12. Yrityksen pääpankki, %

	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Nordea	22	34
OP-Pohjola (Osuuspankki)	63	39
Paikallisosuuspankki	6	5
Danske Bank (Sampo Pankki)	3	8
Säästöpankki	2	8
Handelsbanken	2	3
Muu	1	4

Taulukko 13. Onko yrityksellänne lainaa rahoituslaitoksilta?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala ELY	41	59
Koko maa	52	48

Koko maan pk-yrityksistä 28 % ja alueen pk-yrityksistä 37 % on ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Ulkopuolista rahoitusta ottaneista kolme neljästä on hakenut sitä pankista.

Taulukko 14. Oletteko ottaneet ulkopuolista rahoitusta viimeisen 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala ELY	63	37
Koko maa	72	28

Taulukko 15. Mistä olette ottaneet rahoitusta?, %

	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Pankista	73	73
Rahoitusyhtiöstä	16	20
Finnverasta	18	20
Vakuutusyhtiöstä/eläkevakuutusyhtiöstä	1	1
Pääomasijoittajalta	5	7
Tekeistä	3	5
ELY-keskuksesta	5	7
Muualta	7	8

Valtaosa koko maan ja Pohjois-karjalan alueen pk-yrityksistä ei aio hakea ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kuukauden aikana.

Taulukko 16. Aiotteko ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala ELY	78	22
Koko maa	76	24

Taulukko 17. Mistä aiotte ottaa ulkopuolista rahoitusta?, %

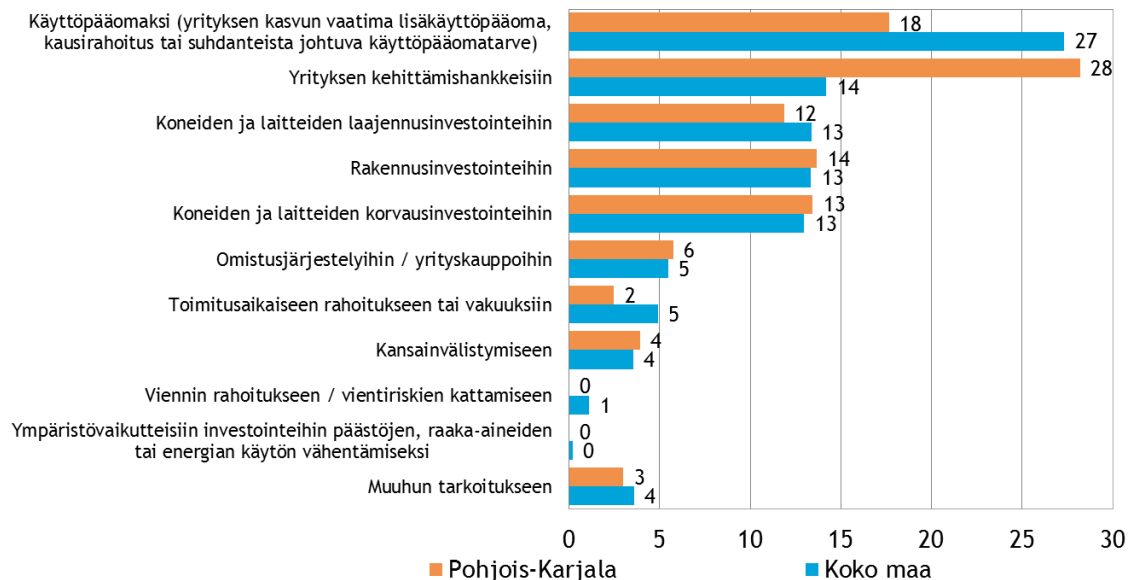
	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Pankista	75	72
Rahoitusyhtiöstä	6	20
Finnverasta	31	25
Vakuutusyhtiöstä/eläkevakuutusyhtiöstä	4	4
Pääomasijoittajalta	15	14
Tekeistä	13	11
ELY-keskuksesta	22	15
Muualta	16	8

Taulukko 18. Ulkoisen rahoituksen tärkein käyttötarkoitus, %

	Pohjois-Karjala ELY	Koko maa
Kone- ja laiteinvestoinnit - korvaus	13	13
Kone- ja laiteinvestoinnit - laajennus	12	13
Rakennusinvestoinnit	14	13
Ympäristövaikutteiset investoinnit	0	0
Käyttöpääoma	18	27
Omistusjärjestelyt/ yrityskaupat	6	5
Viennin rahoitus	0	1
Kansainvälistyminen	4	4
Yrityksen kehityshankkeet	28	14
Toimitusaikainen rahoitus/vakuudet	2	5
Muu tarkoitus	3	4

Koko maassa yleisin ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitus on käyttöpääoma. Muita käyttökohteita ovat erilaiset investointi- ja kehittämishankkeet. Pohjois-Karjalassa yleisimmät käyttötarkoitukset ovat yrityksen kehityshankkeet sekä käyttöpääoma.

Kuva 15. Ulkoisen rahoituksen tärkein käyttötarkoitus, %

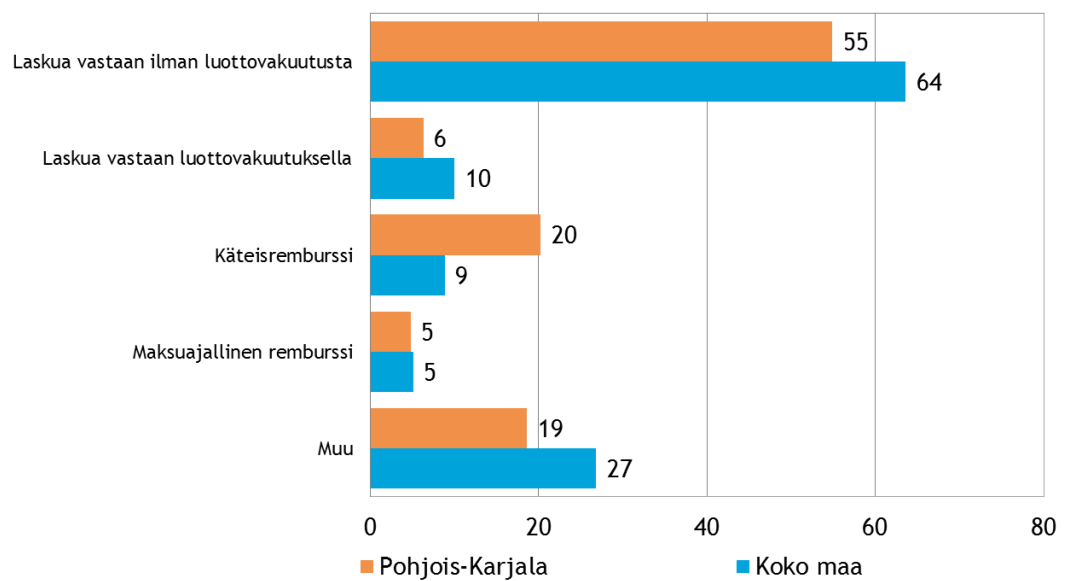

Koko maan pk-yrityksistä 14 %:lla ja Pohjois-Karjalassa joka kymmenennellä on suoraa vientitoimintaa. Viennin osuus näiden yritysten kokonaisliikevaihdosta on tyypillisesti pieni, alle 9 %. Selvästi käytetyin rahoitusinstrumentti vientikaupassa sekä alueella että koko maassa on lasku ilman luottovakuutusta.

Taulukko 19. Pk-yritysten viennin osuus kokonaisliikevaihdosta vuonna 2013, %

	<9 %	10-49 %	>= 50 %
Pohjois-Karjala ELY	42	31	26
Koko maa	52	28	21

Kuva 16. Rahoitusinstrumenttien käyttö vientikaupan rahoituksessa, %

10. AJANKOHTAISET ASIAT

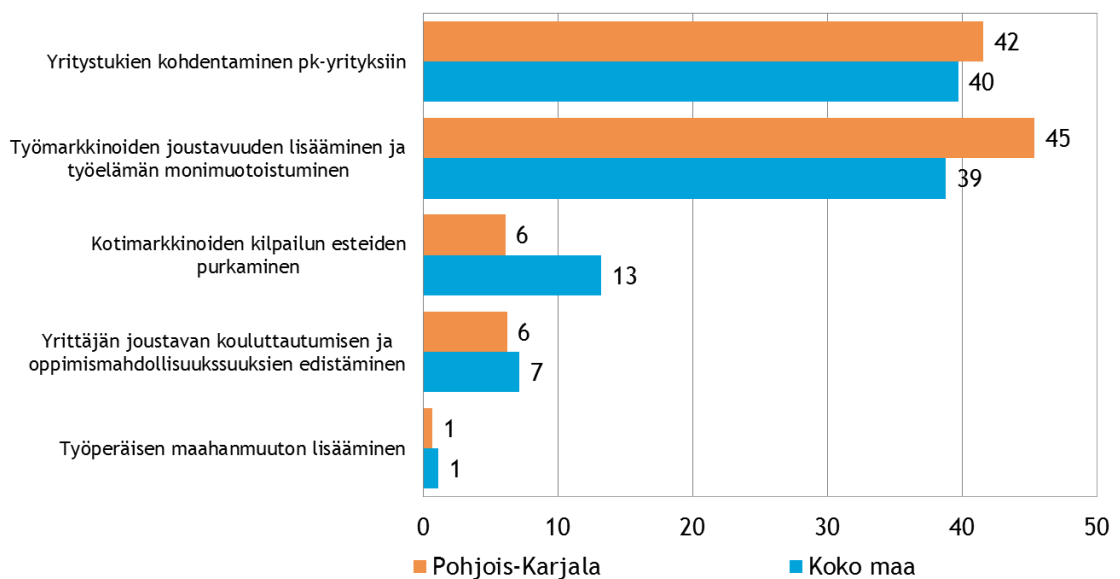
Koko maan ja Pohjois-karjalan alueen pk-yrityksistä joka viidennellä on ollut maksuvaikeuksia viimeisen kolmen kuukauden aikana. Koko maassa lukemat ovat samalla tasolla kuin keväällä 2014. Alueella maksuvaikeuksissa olevien yritysten osuus on vähentynyt.

Taulukko 20. Onko yrityksellänne ollut maksuvaikeuksia viimeisen 3 kuukauden aikana?, %

	Ei	Kyllä
Pohjois-Karjala ELY	80	20
Koko maa	80	20

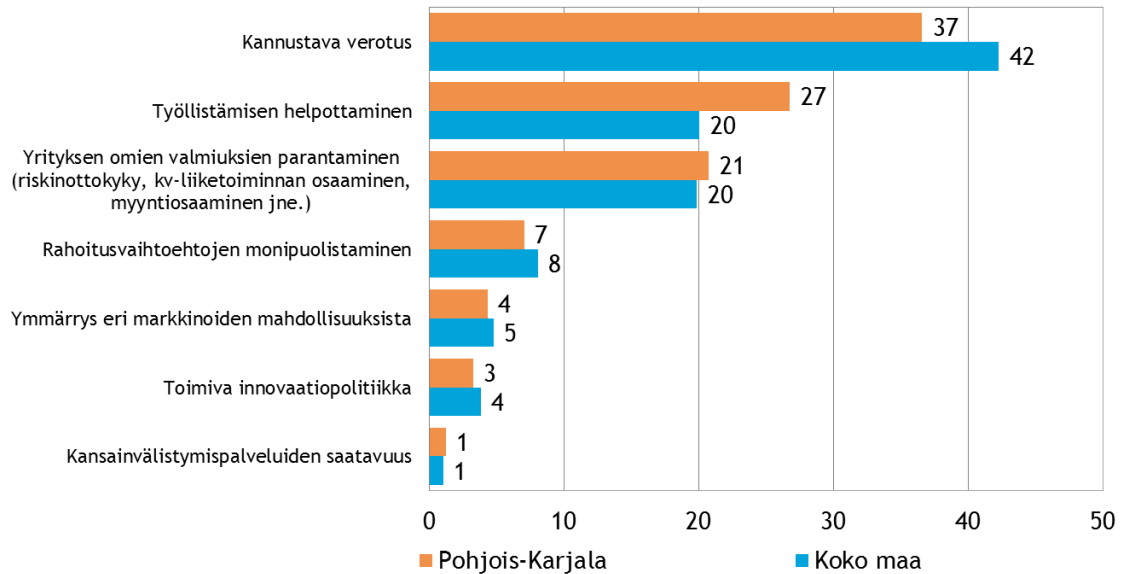
Yritystukien kohdistaminen pk-yrityksiin ja työmarkkinoiden joustavuuden lisääminen sekä työelämän monipuolistuminen koetaan pk-yrityksissä parhaimpina yrittäjyyttä edistävinä vaihtoehtoina lähivuosina.

Kuva 17. Mikä seuraavista vaihtoehtoista parhaiten edistäisi yrittäjyyttä lähivuosina?, %

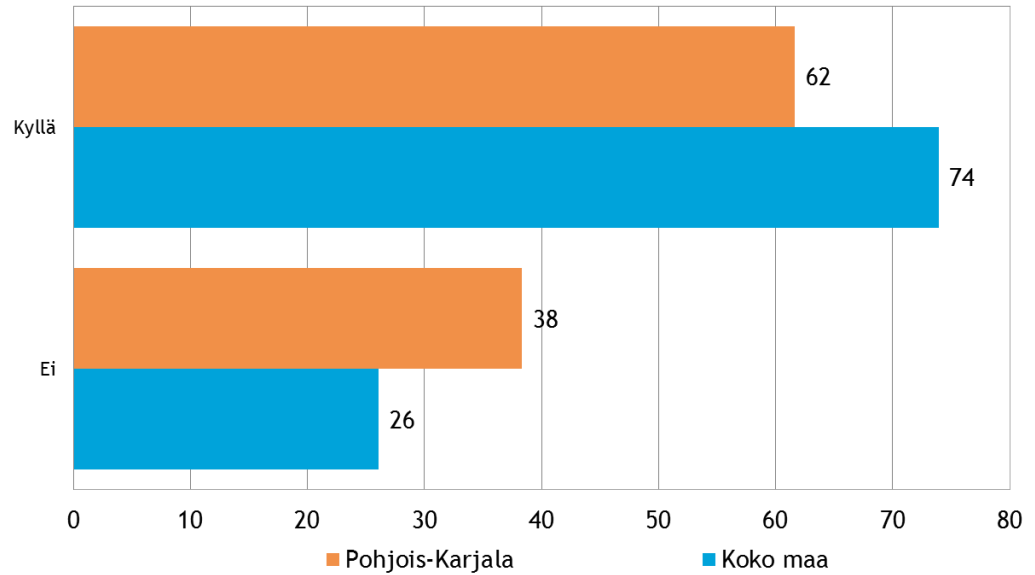
Merkittävimpanä yrityksen kasvumahdollisuuksia parantavana tekijänä sekä koko maan että Pohjois-Karjalan alueen pk-yrityksissä nähdään kannustava verotus. Alueella työllistämisen helpottaminen koetaan myös melko merkittävänä tekijänä.

Kuva 18. Mikä seuraavista tekijöistä mielestänne parantaisi merkittävimmin yrityksen kasvumahdollisuuksia?, %

Koko maan pk-yritysvastaajasta noin kolme neljästä sanoo äänestäneensä EU-vaaleissa. Pohjois-Karjalassa äänestäneensä sanoo kolme viidestä vastaajasta.

Kuva 19. Äänestittekö EU-vaaleissa?, %

SUOMEN YRITTÄJIEN JA ALUEJÄRJESTÖJEN YHTEYSTIEDOT

SUOMEN YRITTÄJÄT

Mannerheimintie 76 A, 00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
toimisto@yrittajat.fi
puhelin 09 229 221
yrittajat.fi

ETELÄ-KARJALAN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
yrittajat.fi/etelakarjala
puhelin 010 470 1100

ETELÄ-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
yrittajat.fi/etelapohjanmaa
puhelin 06 420 5000

ETELÄ-SAVON YRITTÄJÄT

Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
yrittajat.fi/etelasavo
puhelin 0500 651 312

HELSINGIN YRITTÄJÄT

Lastenodinkuja 1 A 4, 00180 Helsinki
yrittajat.fi/helsinki
puhelin 050 575 2353

HÄMEEN YRITTÄJÄT

Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
yrittajat.fi/hame
puhelin 010 229 0390

KAINUUN YRITTÄJÄT

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
yrittajat.fi/kainuu
puhelin 010 387 7870

KESKI-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
yrittajat.fi/keskipohjanmaa
puhelin 06 831 5292

KESKI-SUOMEN YRITTÄJÄT

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
yrittajat.fi/keskisuomi
puhelin 010 425 9200

KYMEN YRITTÄJÄT

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
yrittajat.fi/kymi
puhelin 05 544 3030

LAPIN YRITTÄJÄT

Hallituskatu 26, 96100 Rovaniemi
yrittajat.fi/lappi
puhelin 0400 898 200

PIRKANMAAN YRITTÄJÄT

PL 7, 33201 Tampere
yrittajat.fi/pirkanmaa
puhelin 03 251 6500

POHJOIS-KARJALAN YRITTÄJÄT

Linnunlahdentie 2, 80110 Joensuu
yrittajat.fi//pohjoiskarjala
puhelin 050 367 5194

POHJOIS-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

Isokatu 4, 90100 Oulu
yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
puhelin 010 322 1980

PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
yrittajat.fi/paijathame
puhelin 010 322 4300

PÄÄKAUPUNKISEUDUN YRITTÄJÄT

Innoli 1, Tekniikantie 12, 02150 Espoo
yrittajat.fi/paakaupunkiseudunyrittajat
puhelin 010 422 1400

RANNIKKO-POHJANMAAN YRITTÄJÄT

PL 289, 65101 Vaasa
yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
puhelin 06 356 0800

SATAKUNNAN YRITTÄJÄT

PL 45, 28101 Pori
yrittajat.fi/satakunta
puhelin 02 634 9900

SAVON YRITTÄJÄT

Asemakatu 22-24, 4. krs, 70100 Kuopio
yrittajat.fi/savo
puhelin 017 368 0500

UUDENMAAN YRITTÄJÄT -

NYLANDS FÖRETAGARE RF
Rantakatu 1, 2. krs, 04400 Järvenpää
yrittajat.fi/uusimaa
puhelin 010 231 3050

VARSINAIS-SUOMEN YRITTÄJÄT

Brahenkatu 20, 20100 Turku
yrittajat.fi/varsinaissuomi
puhelin 02 275 7100

FINNVERA OYJ:N JA ALUEKONTTOREIDEN YHTEYSTIEDOT**PÄÄKONTTORI FINNVERA OYJ****HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki
valtakunnallinen vaihde 029 460 11
finnvera.fi

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

ALUEKONTTORIT**HELSINKI**

Eteläesplanadi 8, PL 1010, 00101 Helsinki

JOENSUU

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu

JYVÄSKYLÄ

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

KAJAANI

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani

KUOPIO

Kallanranta 11, PL 1127, 70111 Kuopio

LAHTI

Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti

LAPPEENRANTA

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta

MIKKELI

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli

OULU

Asemakatu 37, 90100 Oulu

PORI

Valtakatu 6, 28100 Pori

ROVANIEMI

Maakuntakatu 10, PL 8151, 96101 Rovaniemi

SEINÄJOKI

Kauppatori 1-3, 60100 Seinäjoki

TAMPERE

Hämeenkatu 9, PL 559, 33101 Tampere

TURKU

Eerikinkatu 2, 20100 Turku

VAASA

Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa

PIETARIN EDUSTUSTO**FINNVERA PLC**

Representative Office in St. Petersburg
Finland House
Bolshaya Konyushennaya St. 8
191186 St. Petersburg, Russia

PL 150, 53501 Lappeenranta
puh. +358 405 088 956

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ**

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki

puhelin 029 506 0000
tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS
Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki
puhelin 0295 027 500
ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS
Jääkärintie 14, Mikonkatu 5,
50100 Mikkeli
puhelin 0295 024 000
ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS
Kirkkokatu 12, 15140 Lahti
Hämeenlinnan toimipaikka
Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna
puhelin 0295 025 000
ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS
Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola
Lappeenrannan toimipaikka
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0295 029 000
ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS
Kalliokatu 4, 87100 Kajaani
puhelin 0295 023 500
ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS
Gygnaeuksenkatu 1, 40100 Jyväskylä
puhelin 0295 024 500
ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS
Ruokasenkatu 2, 96100 Rovaniemi
Kemin toimipaikka
Asemakatu 19, 94100 Kemi
puhelin 0295 037 000
ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS
Pellavatehtaankatu 25, 33100 Tampere
puhelin 0295 036 000
ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS
Hovioikeudenpuistikko 19A, 65100 Vaasa
Kokkolan toimipaikka
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin 0295 028 500
ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS
Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu
puhelin 0295 026 000
ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS
Veteraaninkatu 1, 90100 Oulu
puhelin 0295 038 000
ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS
Kallanranta 11, 70100 Kuopio
puhelin 0295 026 500
ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS
Valtakatu 12 B, 28100 PORI
puhelin 0295 022 000
ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS
Maistraatinportti 2, 00240 Helsinki
puhelin 0295 021 000
ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS
Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku
puhelin 0295 022 500
ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Julkaisija: Suomen Yrittäjät | Mannerheimintie 76 A, PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221 | toimisto@yrittajat.fi | www.yrittajat.fi